

**R. Patris, Francisci Svarez, E Societate Iesv,
Metaphysicarvm Disputationvm, In Qvibvs Et Vniversa
Natvralis Theologia Ordinate Traditvr, Et Qvæstiones Ad
omnes duodecim Aristotelis Libros ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ ; [Coloniæ Agrippinæ], 1630

8 Quotuplex sit vniuersale, seu vnitas eius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94135](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94135)

autem huius vniuersalitatis, vel nullus est proprie loquendo, quia solum est quid resultans ex conceptione intellectus intendentis cognitiones rerum; vel si aliquis finis assignari debet, solum est ipsa met cognitio intellectus: quia considerando essentias rerum abstrahit illarum gradus, & rationes formales; & quia vim habet percipiendi & discernendi omnia & reflectendi supra se suas actiones, non solum intendit cognoscere rerum naturas, sed etiam denominationes, vel habitudines, quas videntur habere prout ipsimet intellectui obiciuntur, & propter hunc finem fabricatur vniuersalia, & eorum relationes configit.

SECTIO VIII.

Quotuplex sit vniuersale, seu unitas eius.

Explicuimus, quid sit vniuersalis unitas, & quomodo rebus conueniat: superest, ut varios modos huius unitatis, seu vniuersalitatis declaremus; ut hinc etiam constet, quid in hoc differat inter Metaphysicum & dialecticum; & qua ratione ab utroque vniuersalia distinguenda sint, vel multiplicanda.

Prima diuisio.

II. Primo igitur diuidi solet vniuersale in vniuersale in cauendo, in repræsentando, in essendo, & in prædicando. Sed hæc diuisio ad præsens institutum non refert, quoad priora duo membra. Nam causa quæ vniuersalis dicitur, quia varios effectus potest producere, res aliqua singularis est, ut Deus, celum, &c. vnde non habet aliam unitatem nisi realem singularem, seu numericam: sed illa dicitur quasi vniuersalis in obiecto, quia ad plures effectus virtus eius extenditur: sicut intellectus & voluntas dei solent potentia vniuersales obiectiue, quia circa omnia entia versantur; & sensus communis respectu externorum dici etiam potest eodem modo vniuersalis, quamuis in se vnus, & singularis sit. Idemque dicendum est de vniuersali in significando, seu repræsentando, siue illud sumatur in nominibus, quæ à Dialecticis termini communes vocantur, siue in speciebus intelligibilibus, siue in conceptibus formalibus, siue denique in quavis imagine; quacunque ratione fingatur repræsentans vniformiter plura: quicquid enim sit huiusmodi repræsentans in se vnum singulare indiuiduum est, & solum ex parte obiecti vocatur vniuersale, quia significat, vel repræsentat, plura. Tertium autem vniuersale, quod vocatur in essendo, vel nullum est; vel in re coincidit cum quarto, solumque nomine, & habitudine rationis differunt. Si enim vniuersale in essendo dicatur illud, quod in re ipsa vniuersale est, huiusmodi vniuersale nullum est, ut declarauimus: si autem sit illud, quod in re habet aliquod fundamentum, per intellectum tamen concipitur tanquam quid vnum existens in multis, & sic efficitur vniuersale in essendo, hoc ipsum est vniuersale in prædicando: ideo enim de multis prædicari potest, quia in eis est per identitatem aliquam, ut declarauimus. Sed ratione prioris habitudinis in ordine ad esse proprie appellatur vniuersale; ratione vero posterioris habitudinis in ordine ad prædicationem, vocatur prædicabile. Vnde dici solet à Dialecticis, esse prædicabile, esse quasi passionem seu proprietatem vniuersalis.

Secunda diuisio.

III. Metaphys. Hinc secundo diuidi solet vniuersale in vniuersale Metaphysicum, Physicum, ac Logicum, quæ Franc. Suar. Metaph. Tom. I.

alijs nominibus dici possunt vniuersale ante rem, in re, & post rem. Vniuersale Metaphysicum propriissime diceretur, si quod esset ab indiuiduis re ipsa separatatum: nam re ipsa maxime abstraheret ab omni mutatione, & contractione: de rebus autem sic abstractis potissimum considerat Metaphysicus. Et ideo Aristoteles in his lib. Metaphysic. præsertim 7. accurate inquirat de hoc vniuersali: & ostendit reuera nullum esse, sed hoc vniuersale Metaphysicum, non re, sed ratione tantum esse ab illis distinguendum. Rursus vniuersale physicum dici potest natura ipsa vniuersalis prout in rebus existit; & hoc modo non sumitur vniuersale formaliter, ut vniuersale est, sed solum materialiter pro natura, quæ potest abstrahi, & vniuersalis denominari. Dicitur autem hoc vniuersale physicum, quia cum sit in rebus ipsis singularibus contractum, subiectum est mutationi, & accidentibus sensibilibus, à quibus physica consideratio incipit. Quamquam hoc vniuersale non est extra Metaphysicam considerationem, tum quia etiam in rebus immaterialibus, & abstrahentibus à materia secundum esse reperiri potest, tunc etiam, quia hoc vniuersale aliquam requirit unitatem formalem, cuius consideratio ad Metaphysicum spectat. Imo etiam Dialecticus de hoc vniuersali aliquo modo considerat, non per se propter naturas ipsas sic vniuersales, sed solum quatenus fundamentum remotum est, & quasi subiectum intentionis vniuersalitatis.

Vniuersale autem Logicum dicitur ipsum vniuersale in actu, quod per operationem intellectus confurgit: nam quia Dialectici munus est operationes intellectus dirigere in ordine ad definitiones, diuisiones & argumentationes seu demonstrationes recte & ordinate conficiendas, quæ potissime traduntur de rebus vniuersaliter conceptis, & inter se comparatis & coordinatis; ideo necesse est, ut intentiones rationis, seu denominationes inde confurgentes consideret, quamquam non ita hoc est proprium Dialecticis, quin magis proprie ac per se possit ad Metaphysicum pertinere; & aliquo etiam modo ad physicum. Hinc de anima disputans, consequenter tractat de intellectu & de actibus, & obiecto eius: vnde necesse est, ut vniuersale quatenus vniuersale est consideret, tum quia est aliquo modo proprium obiectum intellectus, tum etiam quia per abstractionem, vel comparisonem insurgit, quæ sunt propriæ operationes intellectus. Maxime autem id spectat ad Metaphysicum: nam ut supra vidimus, ad illum pertinet distinguere entia rationis à rebus, & quam essentia vel entitatem habeant, declarare; quod valde alienum & extrinsecum est à Dialectico instituto; sed solum obiter hæc attingit, ut opera ipsa intellectus ordinare, & in certam methodum & artem possit redigere. Quod si velimus vtriqueque, quod proprium est, tribuere, Metaphysicus considerat propriam rationem vniuersalis, quatenus est vnum in multis; & quicquid ad illam consequitur ratione, quæ naturæ entis, & essentiæ & proprietates eius imitatur. Dialecticus vero per se solum considerat rationem prædicabilis non quidem eius quidditatem, vel entitatem considerans, sed solum quod ad definitiones, vel prædicationes conficiendas nosse oportet. Quod ergo ad præsens spectat, & ad conuenientem vocum vsum, omne vniuersale in actu sub ratione vniuersalis, Metaphysicum vocemus, sub ratione autem prædicabilis, Dialecticum appelletur.

Tertia diuisio in quinque vniuersalia.

V. Tercio, & quod ad rem maxime spectat, diuidi solet vniuersale in illa quinque membra, quæ Porphy. distinxit in prædicabilibus: scilicet Genus, Speciem, Differentiam, Proprium & Accidens. De cuius

cuius diuisionis qualitate & sufficientia, non est nunc in animo disputare; id enim sine exacta cognitione singulorum predicabilium, commode fieri non potest; de singulis autem predicabilibus differere, aliud enim esset à nostro instituto; speramus autem, Deo adiuuante, de vnaquaque re in proprio loco tractare. Solum igitur est recolenda distinctio illa supra data de vniuersali concepto per modum absoluti, quale confurgit per simplicem conceptionem abstractiuam seu præcisiuam intellectus; & vniuersali relatio, seu comparatio ad sua inferiora. Inquiri ergo potest quod modo diuisio hæc intelligenda sit, seu de quo vniuersali, vel sub qua ratione concepto, absoluta scilicet, vel respectiua, seu Metaphysica an Logica. Duoque possunt esse respondendi modi. Prior est ubi dicitur vniuersale Logicum, vt respectu rationis, & non vniuersale Metaphysicum, seu vt præcise abstractum. Quia in eo vti non videtur posse illa quinque membra semper & in vniuersum commode distinguui. Nam licet interdum in diuersis naturis, vel conceptibus hæc facile distinguantur, vt in homine, animali, &c. tamen in aliis hæc distinguui non possunt, sistendo in conceptu absoluto, donec ad diuersa fiat relatio seu comparatio. Sic album v.g. abstracte conceptum vniuersale quoddam est: non tamen potest in ea abstractione sistendo potius accides predicabile, quam species denominari, quia respectu diuersorum vtriusque habitudinis capax est, vnde donec fiat comparatio ad diuersa, non potest illa duplex ratio in eo vniuersali distinguui. Simile quid considerari potest in proprio, quod respectu diuersorum rationem propriam & speciei habere potest; immo & natura generica etiam substantialis, licet respectu specierum genus denominetur, tamen respectu propriorum indiuiduorum (iuxta probabilem multorum opinionem) habet rationem speciei. Quin & de ipsa differentia probabile est, quod, licet respectu speciei, vel indiuiduorum eius constituat proprium vniuersale, tamen respectu inferiorum differentiarum formaliter sumptarum, aliam rationem prædicationis constituat, vel ad prædicabile speciei reuocetur: nam rationale de hoc rationale v.g. formaliter sumptum non in quale, sed in quid prædicatur, quod hic amplius discutere & examinare non libet. Sola ergo species vltima naturæ substantialis vel accidentalis in abstracto sumpta, incapax omnino est alterius habitudinis vniuersalis, & non habet alia inferiora ad quæ comparari possit præter indiuidua; quorum integram quidditatem continet. Igitur illa diuisio non videtur habere locum in vniuersali, quatenus per abstractionem præcise confurgit.

VI.

Quod si inquiras, quale sit illud vniuersale appellandum: responderi potest, rationem vniuersalis sub ea consideratione solum consistere in separatione præcisiua à singularibus, ex qua confurgit quædam unitas rationis cum aptitudine ad multa, quæ sub hac præcisa consideratione eiusdem rationis est in quocunque vniuersali; & ideo vniuersale vt sic non diuiditur ulterius, sed solum vniuersalis rationem retinere, donec cum inferioribus conferatur, & in ordine ad diuersa, varias denominationes accipiat. Et ita sub hac ratione vniuersale non comparatur ad prædicta membra vt genus ad differentias, sed potius vt subiectum ad accidentia, vel vt fundamentum proximum ad varias relationes, quibus denominari potest. Vnde quando à Dialecticis solet dici vniuersale, vel prædicabile genus ad quinque vniuersalia, vel prædicabilia, sumendum est fortius, & cum debita proportionem, vt relatiuum in communi conceptum.

VII.

Considerando autem vniuersale, vt comparatur ad inferiora, recte per illa quinque membra diuiditur, cuius diuisionis ratio sic breuiter assignari potest. Nam quod est vnum in multis, seu prædicabile de multis, dicere potest aliquid essentiale illis, vel a-

liquid extra essentiam, rursus, si essentiale sit vel dicatur totam essentiam, & sic est vniuersale specificum, quod solum potest esse commune indiuiduis numero differentibus, quia sola indiuidua huiusmodi possunt in tota essentia conuenire, vel dicatur tantum partem essentiae, & hoc potest accidere dupliciter. Primo, vt sit veluti quid materiale, & potentiale; & sic constituitur vniuersale generis, quod vt tale est, necessario respicit diuersas species, quia conuenientia illa in generica natura, quæ est fundamentum huius vniuersalitatis, neque est in tota rei essentia neque in vltimo formali constitutiuo, & determinatio eius, sed in gradu quodam potentiali, & per plures differentias determinabili. Secundo fieri potest vt vniuersale dicatur partem essentiae per modum formæ constituentis formalem unitatem eius, & sic constituitur vniuersale differentiae, & prædicari dicitur in quale quid, quia se habet ad modum formæ constituentis quidditatem. Qui modus vniuersalitatis & prædicationis interdum potest esse communis rebus differentibus specie; interdum vero rebus solum numero differentibus, vt constat in differentis vltimis, & subalternis. Et ratio est, quia talis modus constitutionis per differentiam essentialem, nec per se excludit vltiores differentias essentialiter etiam constitutiones, & específicas essentias distinguentes, nec illas etiam per se requirit, vnde quia hoc accidentarium est tali vniuersali, etiam illi accidit, quod inferiora, in quibus inuenitur, specie aut numero differant. Quo modo autem hæc accommodanda sint his, quæ Porphyrius docuit in cap. de differentia, & quid ipse circa hoc senserit, in Dialecticis commentarios remittendum est. Denique, si vniuersale, vel prædicabile sit extra essentiam, esse potest aut per se connexum cum essentia, & ab illa dimanans, & hoc vocatur proprium; si vero nullo modo sit connexum per se cum essentia, sed contingens, & omnino accidentaliter conueniens, appellatur accedens quantum prædicabile.

Quamuis autem, tam proprium, quam accedens sint formæ eorum, de quibus prædicantur, non sunt tamen in abstracto, sed in concreto sumenda vt rationem talium vniuersalium inducere possint, quia alio modo non sunt apta, vt de inferioribus tali modo dicantur. Quin potius si tales formæ in abstracto concipiuntur, non respiciunt sua subiecta ea habitudine, qua vniuersale respicit inferiora, sed eo modo quo actus respicit potentiam, quam informare potest: vt ergo hæc possint ad talia inferiora sub tali ratione, & habitudine vniuersalium comparari, concipi debent in concreto per modum totius communis, quod sit in inferioribus sibi subiectis, & de illis in recto vere possit prædicari. Quod in omnibus etiam vniuersalibus observari potest, nam in omnibus verum est, concreta solum de concretis posse prædicari, & consequenter solum respectu illorum posse habere rationem vniuersalium. Ob hanc causam dici solet, vniuersale non respicere, nec prædicari de suis inferioribus, nisi per modum totius: nam, licet dixerimus genus, & differentiam formaliter non dicere totam essentiam, sed partem Metaphysicam, tamen, vt vniuersalium rationem habeat, necesse est, vt per modum totius concipiatur, & ideo sumi debent, & in concreto, vtrem totam saltem implicite dicant, & quatenus in potentia saltem includunt plura inferiora, quomodo dixit Porphyrius genus esse totum (scilicet potentiale), respectu specierum; & Arist. Physic. c. i. dixit vniuersale esse quoddam totum. Quomodo vero abstracta substantialia rationem vniuersalium participant, & quomodo in eis locum habeat prædicatio vniuersalis, in sect. 10 huius disputationis attingemus.

Occurrebant autem hoc loco variaz obiectiones, quæ contra sufficientiam huius diuisionis sic expositæ fieri solent, quæ Dialecticorum sunt propriæ, & ideo solum aduerto, hanc diuisionem duplici ti-

Quæ huiusmodi
abstractum
sufficientia.

VIII.

IX.

tulo existimari posse non apte traditam. Primo, quia in ea non numerantur omnes rationes vltimæ vniuersalis, nam differentia possit in plures diuidi, & similiter proprium. &c. Vel si dicantur hæc omnia comprehendere sub generalibus rationibus differentie aut proprii, aliunde videbitur inepta, vel superflua diuisio, quia possit ad pauciora membra generalia reuocari: nam genus & species non minus videntur inter se continere, quam differentia generalis & specialis.

X. Sed hæc difficultas nullius momenti est, quia, siue illa membra vltima & specifica sint, siue generalia, nihilominus diuisio sufficiens erit saltem ex hoc capite: quia nullum aliud membrum affertur, quod sub numeratis non contineatur. Et quamuis demus quædam membra esse generalia, quædam specifica, non propterea erit inepta diuisio: neque enim necesse est, ut diuisionis membra æqualia sint, seu quæ abstracta, & communia: sufficit enim, ut sub diuisio contineantur, & opposita aliquo modo sint, ipsumque exhauriant. Quod autem quædam sub communiori, alia sub minus communi ratione numerentur, accidentarium est, & ob peculiare causas potest interdum expedire, ut fortasse in præsentem factum est, quia distinctio illorum quinque membrorum necessaria erat, & sufficiebat ad coordinanda prædicamenta, & definitiones faciendas, & alia Dialecticorum munera, propter quæ diuisio illa inuenta est. Addi denique potest, non esse necessarium admittere, non omnia illa membra in ratione vniuersalis & prædicabilis esse specifica & vltima. Quia ad propriam relationem vniuersalis, & essentialis differentiam eius, nil refert quod inferiora magis, vel minus inter se differant, dummodo habitudo superioris ad ipsam eiusdem modi, & rationis sit: hoc autem ita contingit in differentiis vltimis, vel subalternis. Eademque ratio est de proprio & accidente, non vero de genere & specie inter se comparatis, ut ex ratione adducta ad explicandam sufficientiam diuisionis satis constare potest; fufius enim hæc explicare, & discutere non est nostri instituti.

XI. Ex secundo capite potest videri insufficiens prædicta diuisio: quia videntur esse quædam alia vniuersalia, quæ sub his nullo modo comprehenduntur: hæc autem sunt in duplici genere, quædam sunt transcendencia, quæ superiora sunt ad species & ad genera, quæ cum habeant vnum conceptum obiectiuum ut supra dictum est, & in multis esse ac de his prædicari possint, nihil deesse videtur, quo minus vniuersalia dicantur. Vnde Arist. 4. Metaph. text. 10. ens & vnum dicit esse maxime vniuersalia.

XII. Sed responderi potest huiusmodi transcendencia, non esse proprie & simpliciter vniuersalia, quamuis interdum late & secundum quid ita appellentur, earatione qua omne id, quod aliquo modo vnum est, & commune multis, potest vniuersale vocari. Tamen quoniam hæc analogia sunt vel non habent unitatem simpliciter, vel non æque plura respiciunt, ideo ex hac parte excluduntur à propria ratione & diuisione vniuersalis, quod in ea partitione diuidi intelligendum est. Vnde Aristoteles 1. Ethic. c. 6. expresse requirit ad rationem vniuersalis, quod vniuocum sit, & 4. Metaph. cap. 2. hoc modo negat, ens & vnum esse vniuersalia. Quod si in istis, quia non repugnat dari aliquos conceptus obiectiuos communes essentialis pluribus prædicamentis, & vniuocos & consequenter vniuersales, & non genericos, quia multis prædicamentis nullum genus commune est, qualem multi existimant esse conceptum accidentis, aut conceptum entis successiuum, & similes, quos consequenter dicunt, non esse genera, sed ad modum transcendentium. Respondetur breuiter, vel nulla esse huiusmodi prædicata vniuoca (ut multi volunt) vel certe, si quæ sunt, ad genus reuocari, quia in ratione

Franc. Suar. Metaph. Tom. I.

vniuersalis, & in modo prædicationis essentialis in quid incompletum, & non prædicando totam reifessentiam, cum eo conueniunt: differunt tamen à proprio genere, quia non habent proprias differentias, quibus contrahantur; & ideo, neque ad definitiones, neque ad coordinanda prædicamenta deferuiunt; de qua re inferius occurret commodior dicendi locus, cum de diuisione accidentis in nouem prædicamenta dicemus.

Aliunde vero ex alio extremo videntur esse quædam prædicata communia quasi inferiora infima specie, & media inter ipsam, & singula determinata indiuidua, quale existimauit Caiet. in ca. de specie, esse indiuiduum vagum, & probabilius exemplum adduci potest de communi ratione personæ, vel suppositi, vel de ipsa ratione indiuidui. Ad quam difficultatem, quidam negant, hæc prædicata esse vniuoca. Sed hoc incredibile est, nam reuera esse personam vniuocam dicitur de quolibet homine, & esse primam substantiam vniuocam dicitur de qualibet prima substantia: quæ enim ratio analogiæ, vel æquiuocationis in his prædicatis excogitari potest. Alij dicunt, contineri sub vniuersali specie, nam ratio personæ tanquam specifica comparatur ad hanc, & illam personam, & ratio indiuidui ad hoc, vel illud indiuiduum ut tale est. Sed licet fortasse hoc defendi possit formaliter comparando, v.g. rationem personæ ad hanc personam ut sic: tamen non videtur verum, si comparatio fiat ad hunc hominem ut sic non est prædicatum quidditatum illius. Quod sumi potest ex D. Thom. 1. part. quæst. 30. artic. 4. ad 3. Et hoc satis est ad constituendum distinctum vniuersale secundum relationem, prout nunc consideratur à nobis. Sicut risibile etiam est species respectu huius, & illius risibilis, ut sic; & nihilominus respectu huius vel illius hominis ut sic nouum prædicabile constituit: quia sub ea ratione prædicatur essentialiter.

XIII. Dicendum ergo videtur, indiuiduum ut sic respectu plurium indiuiduorum non constituere nouum vniuersale, quia de formali nihil aliud dicit, quam unitatem transcendentalem vniuersali quæque entitatis prout in re existentis, & ita excluditur, sicut alia prædicata transcendencia. Præsertim quia, si sumatur secundum id positiuum, quod dicit, nihil addit supra ens: si vero sumatur secundum id, quod formaliter addit, illud solum est negatio quædam. Vnde inter indiuidua eiusdem speciei, v.g. duos homines præcise considerando eorum essentias indiuiduas, præter conuenientiam specificam non est alia in ratione indiuidui, nisi quatenus in ratione entis indiuidui conueniunt, quæ tantum est transcendentalis conuenientia. Rationem autem personæ, vel suppositi existimo posse reduci ad prædicamentum proprii, quatenus modus ille, quo constituitur, scilicet personalitas vel substantia, essentialis non est, sed perse concomitans essentiam, sicut actu inherere dici potest quoddam proprium accidentis. Nec refert, quod ille modus personalitatis, vel substantiæ non sit in sua entitate proprietas accidentalis, sed substantialis modus: quia hoc non variat modum vniuersalitatis seu prædicationis, sicut esse capitatum, esse bipedem actu, dicitur accidens quinti prædicabilis, quamuis res vnde sumitur, non sit accidens, sed substantia: quia modus prædicationis accidentalis est, & contingens; sed de his hæc sunt factis.

XIV. Vltimo addere possumus alium modum explicandi diuisionem illam de vniuersali absoluto, seu quatenus consurgit per abstractiuam considerationem intellectus, in quo, licet non possint prædicta membra omnino distingui secundum varias relationes ad inferiora, ut discursus supra factus ostendit, possunt tamen aliquo modo distingui in ordine ad Metaphysicam compositionem. Ita ut genus dicatur illud, quod per modum potentie aptum est speciem

constituere. Differentia, quæ per modum formæ aut actus genus contrahit & diuidit; ac constituit speciem, species vero erit quæ ex his componitur; propriam vero, quod speciei per se accidit. Accidens, quod indidivis, seu speciei ratione indidivis, contingenter inest. Et hoc modo non tam diuiditur vniuersale secundum diuersas rationes vniuersalitatis, quam secundum diuersas habitudines ipsorum vniuersalium inter se. Ita tamen vt vniuersale speciei sit quali præcipuum, totale, & absolutum; alia vero dicant aliquam habitudinem, quali partialem, vel formalem ad ipsam speciem, vt declaratum est. Vnde etiam est probabile, vniuersale sub hac ratione, non dici æque primo & vniuersale de his, vniuersalibus, sed primo de his, quæ essentialia sunt, deinde vero de alijs quæ sunt extra essentialiam, & inter priora vniuersale speciei esse præcipuum: propter quod etiam Plato, vt Aristoteles interdum significat specierum tantum ideas ponebat. Non oportet autem intelligere analogiam inter speciem, genus, & differentiam in ratione vniuersalis, quia omnia dicunt conuenientiam, & unitatem essentialiam, & habent eundem modum identitatis respectu eorum à quibus abstrahuntur, quod fecus contingit in proprio & accidente. Atque hæc consideratio vniuersalium secundum proprias rationes suas, & secundum quod inter se distinguuntur, seu comparantur, maxime confert ad rerum essentialias cognoscendas, & definiendas: ideoque ad Metaphysicum institutum maxime necessaria est. Quoniam vero proprium, & accidens sunt extra rerum essentialias, nihil de eis quatenus vniuersalia sunt, considerandum occurrit, præter intentiones & relationes rationis, quæ in ordine ad prædicationes à dialecticis declarantur; & quæ inferius suo loco dicemus de propria ac reali essentialia accidentis, & distinctione eius à substantia, varijsq; habitudinibus, quas habet ad substantiam, inter quas vna esse potest intrinseca dimanatio, à qua habet, vt proprium nominetur: de alijs ergo tribus vniuersalibus, genere, specie, differentia, dicendum superest, quomodo in rebus distinguantur, & quod habeant in eis principium ac fundamentum.

SECTIO IX.

Quomodo in re distinguantur unitas generis & differentia tam inter se, quam ab specificata unitate.

I.

Genus & differentia in re distinguuntur, his argumentis suaderi posse videtur: primo, quia species componitur ex genere & differentia, quæ compositio Metaphysica dicitur, nec censetur omnino per rationem cõstitui, sed in rebus ipsis aliquo modo inuenta; & ideo probatores Theologi docent, non inueniri in Deo, quia repugnat summæ simplicitati eius: ergo signum est, genus & differentiam in re ipsa aliquo modo distinguuntur: & non tantum ratione seu conceptibus nostris, quia alioquin non facerent in re compositionem: sola enim rationis distinctio, etiam fundata in virtuali rei distinctione seu eminentia non sufficit ad veram rei compositionem: est ergo in re distinctio aliqua inter genus & differentiam. Et confirmatur, nam hac ratione Aristot. 7. Metaph. cap. 10. tex. 33. cum dixisset, definitionem debere constare ex partibus, nimirum genere, & differentia, subdit, *Sicut se habet definitio ad totam rem, ita partes definitionis ad partes rei*: est ergo inter eas vera aliqua distinctio, sicut inter partes rei.

II.

Secundo probatur idem, quia, quæ in re ipsa habent essentialias, vel partiales aliquo modo diuersas, in re ipsa aliquo modo distinguuntur: sed ita se habent genus & differentia: ergo. Probatur minor ex his,

quæ generi, & differentia communiter attribuntur. Nam in primis Aristot. 3. Metaph. tex. 10. ait, differentiam esse extra rationem generis, nõ est ergo differentia de essentialia generis, neq; e conuerso. Vnde 6. Topic. c. 3. ait Aristot. neque genus participare differentias, neq; differentias genus: & 7. Metaph. cap. 12. tex. 42. dicit, differentias non poni in ratione generis, sed genus comparari ad differentias, vt potentiam ad actum essentialiam; & ideo fieri ex eis vnum per se. Et ratione patet, nam differentia diuidens genus, sunt inter se oppositæ: ergo non possunt ambæ esse de essentialia generis: ergo neque vna, neque altera esse potest de essentialia eius. Patet cõsequencia, tum quia non est maior ratio de vna, quam de alia, tum etiam, quia si vna esset de essentialia, esset inseparabilis, vnde altera nunquã posset ei conuenire, cum opposita non possint simul eidem inesse: habet ergo genus essentialiam ex se distinctam à differentijs, sed non includentem illas. Quod vero è contrario differentia etiam dicat essentialiam non includentem genus, patet, tum quia aliàs genus esset transcendens, tum etiam quia alioqui differentia includeret totum id, quod includit species, vnde quædam nugatio committeretur, quando differentia adiungitur generi.

Tertium argumentum esse potest, quia, quæ in re separantur, necesse est aliquo modo distinguuntur etiam in re, sed gradus inferior, & superior in re separantur, nam alicubi est ratio animalis, vbi rationale non inuenitur, & sic de alijs. Simile argumentum est, quod in re ipsa duæ species sunt similes in ratione generica, non vero in specifica: vnde videtur necessarium, has rationes in re ipsa esse distinctas. Item quod differentia contrahit genus, & actuat illud: non sunt ergo omnino idem: quia idem non contrahit se ipsum.

Quarto argumentor, quia hæc locutiones præcise & abstracte sunt falsæ, *animalitas est rationalitas* & similes, & non nisi ob distinctionem formalem, nam, si essent omnino idem prædicarẽ & subiectum, propositio affirmans vera esset: sed illis vocibus significantur præcise gradus genericus & differentialis, distinguuntur ergo hi gradus ex natura rei.

Atque hic vterius concluditur, genus, & differentiam sigillatim sumpta distinguuntur ex natura rei à tota specie, quia comparantur ad illam vt partes ad totum verè ac re ipsa compositum ex illis: totum autem distinguitur ex natura rei à singulis componentibus, esto non distinguatur ab omnibus simul sumptis & vnitis: distinguitur enim saltem vt includens aliquid, quod aliud non includit. Vnde hac ratione communiter etiam dicitur, genus ac differentiam præcise sumpta in ratione partium non posse verè prædicari de specie: quia pars non prædicatur de toto. Et confirmatur primo, nam si in re homo & animal nullo modo distinguuntur, neque etiam equus & animal, ergo neque homo & equus possent distinguuntur, nam quæ sunt eadem vni tertio, sunt eadem inter se: & quicquid est de essentialia vnius, erit de essentialia alterius & e conuerso: nam, si homo & animal in re sunt idem, quicquid est de essentialia hominis erit de essentialia animalis, & simile erit in equo: ergo idem erit comparando hominem & equum inter se: vel certe fatendum erit, aliquid esse de essentialia animalis in homine, quod non sit in equo; & e conuerso, ex quo sequitur animal non dici vniuersale neque secundum eandem rationem de homine & equo; sed æquiuoce, vel ad summum secundum analogiam quandam proportionalitatis. Tandem confirmatur illa ratio ne sæpe facta, quia non possunt res diuersæ secundum idem omnino esse similes & differentes, sed duæ species sunt simpliciter & essentialiter differentes, & tamen sunt similes in genere: ergo fieri non potest, quin genus & species aliquo modo in re ipsa distinguantur.

Ref-